

herefter kun en frygtelig mulighed: fattiggården. Børnene tages fra hende og gives bort i pleje af det hjerteløse fattigvæsen, mens den ulykkelige moder må slide for føden i den umenneskelige anstalt. Alene som hun er over for en overmægtig samfundsinstitution, kan I. H. kun bøje sig under åget, hvor meget det end smerter. Men båndene til hendes børn kan ikke sådan rives over – naturligvis. Da hun erfarer om sin ene piges sygdom flygter hun resolut for at komme til hende. Flugten udløser en forfølgelse, som drejede det sig om en farlig forbryder. I. H. når netop at se sit barn – men kun for straks at blive givet tilbage til den offentlige forsorg, hvor flugten herefter figurerer som en regnskabsposter: „An hjælp til indfangning af fattiglemmet I. H. 30,00, transport 2,25. Summa 32,25“. Det endelige sammenbrud rammer I. H. nogen tid senere, da hun må opleve, at det yngste af børnene ikke mere kender sin mor. Med forværket sind hen-

lever hun 15 lange år i fattighuset, den meste tid vandrede hvileløst omkring, vuggende en trækloks i sine arme. Men lyset skal dog atter tændes i hendes mørke. En dag vender hendes ældste barn, den nu voksne søn hjem fra en lang sørejse, og hans første tanke gælder moderen. Synet af ham og de minder der fremkalder bringer I. H. tilbage til det liv, som hun dog elsker, selv om det er farets så hårdt frem imod

hende. I. H.s tunge vej til fattiggården og den offentlige barmhjertighed og sindssygen er som menneskelig og social tragedie et resultat af en ufuldkommenhed i det samtidige samfunds ordning, som man helst tror afskaffet i nutidens folkhem. Det er i skæbner som I. H.s velfærdssamfundet af i dag henter sin eksistensberettigelse. I. H. er en af filmens første sociale anklagere – hvis ikke den første. (*Hilda Borgström i Victor Sjöströms „Ingeborg Holm“ 1913*).

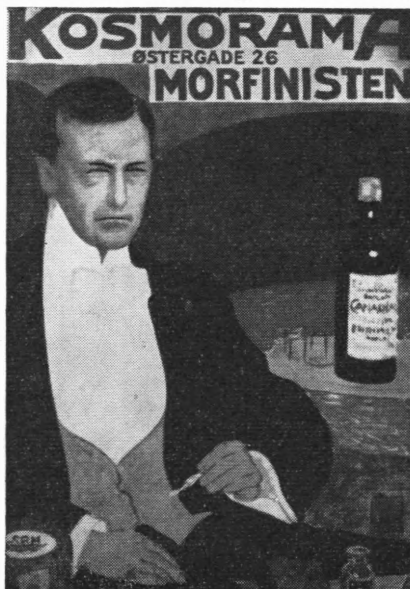
KANE, CHARLES FOSTER, amer. storkapitalist og bladkonge, f. omk. 1870 et sted i Amerika, d. omk. 1940. G. første gang med Emily Norton, niece af USA's præsident, anden gang med sangerinden Susan Alexander. Begge ægteskaber opløst ved skilsmisse. K. byggede sin magt og position på en besynderlig arv, der tilfaldt ham allerede i 8 års alderen: hans mor drev et lille guldgraverpensionat, og en gæst, der stak af fra betalingen, efterlod drengen et sæt guldminepapirer, som kloget forvaltet afkastede så mange penge, at K. i en alder af 25 år kunne se sig som mangemillionær og ejer af store industriforetager, miner m. v. – foruden af New York-avisen „The Inquirer“. Sammen med vennen og skolekammeraten Leland banker han det lille affældige blad op til en moderne storavis præget af en frisindet laborvenlig holdning. Med blodsukcesen og den stadige vækst i formuen følger indflydelse og prestige og i fortsættelse deraf en attrå hos K. efter politisk magt. Han gifter sig med præsidentniesen Emily Norton og indleder den forventede politiske lyn- og topkarriere med at lade sig opstille til guvernørvalget i sin stat. Alle er sikre på hans valg, han selv ikke mindst – men han falder på sin uheldige modkandidats nedrige bagtalelser af hans privatliv. Med dette bitre nederlag begynder den ulyksalige udvikling, der fører den ellers så åbne og vitale mand ind i forhærdelsens isenede ensomhed. Formædelsen skal væknes med en demonstration. K. vil med sine magtmidler tvinge offentligheden til at anerkende den anden hustru Susans format som sangerinde. Han lancerer hende efter alle kunstens regler i sine spalter, han ofrer summer på hendes stemmes uddannelse, han bygger et helt nyt operahus til hende – alt forgæves.

Anstrengelserne dømmes af alle som totalt mislykkede, også af vennen Leland, den eneste der tør sige K. hele sandheden om ham selv: at hans fordums frisind er blevet til stiv reaktion, at hans virkelyst og vitalitet er blevet forvrænget til personlig menneskefjendsk magtbrynde. Da til sidst både Leland og Susan har forladt ham sidder K. alene tilbage med sin rigdom og venter på døden i sit fantastiske stormogulpalads Xanadu, som er fyldt til forstoppeelse med kostbarheder fra hele

verden, symboler på hans bjergsomhed. Da K. endelig dør er det sidste ord han bringer over sine læber: „Rosebud“. Hvorfor? Gåden opklares, da man under oprydningen i boet finder en lille barneslæde med ordet „Rosebud“ på sædet. Just med den slæde legede drengen Charles den dag, da han som 8 årig mod sin vilje måtte forlade sin mor for at tage med den formynder, som skulle gøre ham til et penge- og magtmenneske. „Rosebud“ var den store mands forbindelse bagud til den barnelykke, der blev dræbt under penge-dyngerne. K. vandt den hele verden, men tog skade på sin sjæl og erkendte det inderst inde selv – han var på en gang en af sit lands store myter og mytens beske dementi. (*Orson Welles i sin egen „Den store mand“ 1941*).

Fra Filmmuseets plakatsamling

Maleren Richard Winther har skænket Filmmuseet denne plakat for den danske film „Morfiniten“ (1911). Winther modtog den for nogen tid siden som støttepap i en forsendelse.